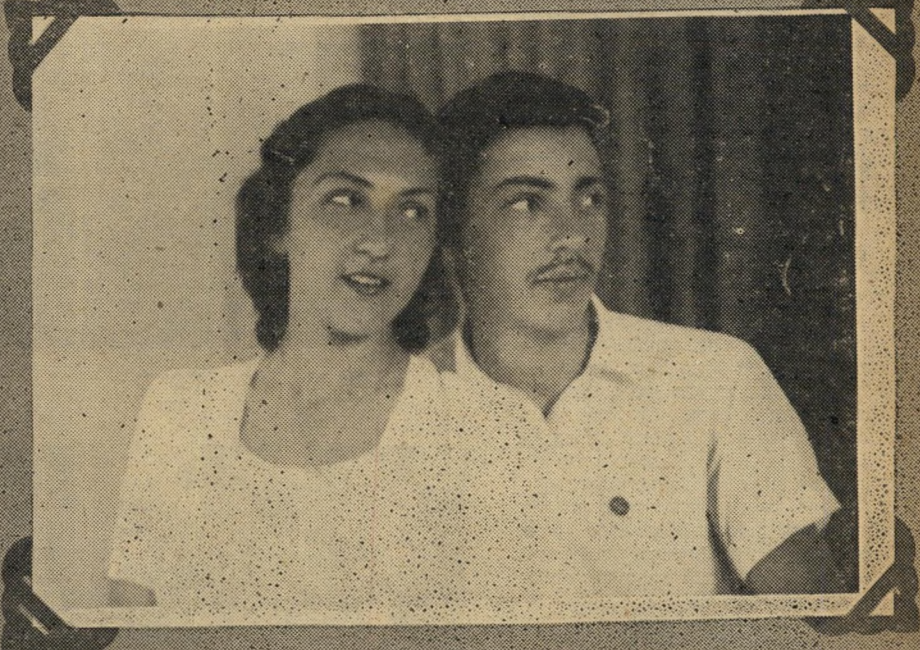

בן ששי-עשרה: תלמיד הגמנסיה והנערה.

בן חמש-עשרה: איש הגדניע

כרטיס הנוער העובד

בן תשע-עשרה וארבעה חדשים: תמונה אחרונה

בן שמונה-עשרה: תמונה אחרונה לפני ההתגייסות

מפקד המחלקה
איסר ברסקי
 נפל בקרב
 על גבעה 69
 ביום
27.6.1948

הדבר הראשון בו ייתקל מבטו: העליה.
 הוא, איסר, רצה בה גדול היה המרחק בינו, יליד שפלת פלשת, וכיניהם, אנשי המחנות, העיירות. אולם הוא למד, כי חב הוא חובה אנושית כלפיהם.
 פקידים יתחבו לידיו סטאטיסטיקות ארוכות של קליטת עליה. כך וכך הובאו. כב וכך נקלטו. ויחכו כי יתלהב למראה המפעל.
 אולם הוא לא יחפש את התשובה במספרים. לא רק במספרים. הוא יחפש את התשובה בלב. ישאל: האם קלטתם אותם בלבכם? הבאו בחברתכם, ההיו לכם לשותפים, הקיבלתם אותם באהבת אדם?
 ועל כך יענה: לא.
 הוא יראה את הארץ בהתפתחותה. תעשיות חדשות. כפרים חדשים. והוא ישמח.
 אולם הוא יראה גם זאת: הרדיפה הכללית אחרי חיי מותרות, חיי נוחיות; הרצון הכללי לעבוד פחות, להרויח יותר; הקנאה הקטנה; אי-הרצון הכללי לשאת בקרבנות למען משהו ומישהו.
 והוא יראה את כל זאת לימים שבכורנו — ימים בהם שילמו אותם אנשים את מסייהם מרצון, בהתנדבות, בידעם את המטרה: הימים, בהם יצאו אותם פועלים ופקידים וסוחרים בבקרי שבתות במכנסי חאקי, להתאמן בשורות ההגנה.
 *
 והוא יבוא אל אחיו הצעירים, גם אל חבריו ששרדו.
 הוא יראה שאין הם רעים ממנו.
 אך הוא יראה, כי תהום גדול פעור בלבם. כי אין הם יודעים עוד לשם מה הם חיים.
 הם מחכים לצויתנועה, לפקודות-התיצבות, להוראות-תשלום. הפקודה היתה להם תחליף לאידיאל, לרצון החפשי, להתנדבות.
 ראשון בין חבריו שוב אינו זה, שהקדיש חייו להגנה, לאצ"ל, ללח"י, היוצא בערבים לפעולות מייגעות. גבור הוא זה שאביו סחר בזהב. זה שיש לו מכונית מצוחצחת, זה שקורץ לו היתר-היציאה.
 *
 יראה איסר את כל הטוב שהושג, כל האפשרויות הרבות שעוד טרם נוצלו. ויראה גם את כל הרע, הסימנים הראשונים להתנוונות.
 יהיה ברצונו לאמר משהו לאותם ששרדו בחיים, לאותם שלא הספיקו לטעום טעם קרב. דברים פשוטים, כדרכו, אך נוגעים לענין:
 מדינה זו, שאישר מסר אותה לידיכם, ששולם בעבורה מחיר מתריד, אין היא מתת אלוהים לעד.
 היא פקדון.
 היא תחיה, אם יבואו במקומו של איסר הרבה איסרים אחרים; אנשים יפים כמוהו, אוהבים כמוהו; שונאים כמוהו מלחמה ודם; כמהים כמוהו למעשים גדולים של יצירה.
 המדינה תחול, אם יבואו במקומו קהל שחצני, מתיהר כלפי הכיעוט חסר-הישע, ורזי במרוץ אחרי הטבות חמריות, פיקח בהשתמטות מן התובות האנושיות.
 פקדון, שיש לשלם עבורו מדי שנה בשנה, מחדש.
 פקדון, ששולם עבורו מחיר יקר מדי, מכדי שיבוזבוז לריק, יתנוון בכיצת הקטנות, ההתפרקות, ההשתמטות.